

TERAPIE
VE SPECIÁLNÍ
PEDAGOGICE

- **terapie = léčba**
- Pozitivní působení na jedince, který má problém a já mu chci pomoci ho řešit
- **rozdíl mezi terapií a výchovou** : u obojího se jedná o **záměrné působení**, avšak u **výchovy** je nejdůležitější **výsledek**, zatímco u **terapie** je směrodatný **průběh**
- **výtvarná výchova x arteterapie**
 - u Vv hodnotím výsledek práce, u arteterapie nás zajímá průběh (prožívání...)

CANISTERAPIE

- = terapie za pomoci psa
- zabývá se uplatněním psů v psychoterapii dospělých, dětí, seniorů, lidí s postižením, epileptiků, vězňů...
- dochází k působení psa na člověka
- **Vztah pes- člověk** : pozitivní sociální a emocionální terapeutické efekty- zlepšení stavu
- **oblast socializačních kompetencí, emocí, komunikace, empatie, uspokojování potřeby bezpečí**
- působí na somatickou oblast (polohy, uvolnění) i na psychiku
- psi : **vodící, asistenční, terapeutičtí**
- pes musí být speciálně vycvičen

Dělení animoterapií:

- **AAA** – animal asistent activities = aktivity za přítomnosti zvířete – lechtání, házení míčku, krmení...
- **AAT** – animal asisted therapy = terapie za přítomnosti zvířete – hl. u těžce postižených, polohování (často felinoterapie, hyprehabilitace, canisterapie)
- **AAE** – animal asisted education – vzdělávání za přítomnosti zvířete, dítě se naučí kde má pejsek očička, uši, kolik má zubů (hypoterapie, canisterapie)

Podmínky canisterapie :

- Dítě nesmí být alergické
- Souhlas rodičů
- Pokud dítě nechce, nemusí
- Pes musí mít canisterapeutické zkoušky (2x do roka přes canist.společnost)

HIPOTERAPIE

- = terapie pomocí koně
- nejčastěji kombinované vady, mentálně handicapovaní, tělesně handicapovaní, nevidomí, neslyšící, ADHD
- **Kůň - terapeutický prostředek** díky trojrozměrnému pohybu těla (**frontální, sagitální, horizontální**) - **dochází** k neustálému střídání napětí a uvolňování těla pacienta, který je tak nucen se neustále přizpůsobovat pohybové sinusoidě koňského hřbetu a to i při své naprosté pasivitě.
- **dochází k pokusu o soulad pohybu koně a pacienta**
- **jediná možnost umožňující postiženému jedinci „projít se“ ve vzpřímené poloze**

Základní dělení:

Hiporehabilitace

- jde o rehabilitaci, působící na tělo – MO, těl. postiž.
- speciálně vycvičený kůň
- bez sedla, na koni jen deka, dítě nejčastěji položeno tak, aby vnímalo celým tělem změny polohy těla koně a jeho pohyby

Pedagogicko-psychologické ježdění

- vliv koně na psychiku člověka, edukace, komunikace, vztah se zvířetem - mentálně postižení, psychicky nemocní (deprese, neurózy)

Sport pro handicapované

- sport, ježdění

ARTETERAPIE

- = terapie spojená s výtvarným uměním a VV
- má usnadnit vyjádření pocitů klientů
- uvolnění a proces tvorby (léčba uměním)
- slouží k zjištění : mentální úrovně, prožívání a psychického stavu, pozornosti, abstrakce, fantazie, představivosti, motoriky, koordinace, relaxace, JM a HM, vzpomínek, senzomotoriky, laterality, zkušeností
- aktivity: malířské (kresebné, grafické), sochařské (modelování) a užité (keramika, fotografie, ruční práce...)

Metody a techniky arteterapie

Volný výtvarný projev

- volné čmárání
- volná kresba
- volná malba

Tématický výtvarný projev – dítě tvoří na nějaké zadané téma (začarovaná rodina, autoportrét...)

Výtvarný projev při hudbě – volná tvorba nebo přepis zvukových rytmů

Skupinové výtvarné činnosti

„Štafetová“ kresba a malba

Společné tvoření terapeuta s klientem

MUZIKOTERAPIE

- = terapie pomocí hudby
- prvky se mohou používat i ve VV a arteterapii
- specifická forma psychoterapie

Základní dělení:

- **Receptivní** – poslouchání hudby, pasivně přijímá
- **Aktivní** – vlastní tvorba hudby (dítě hraje, zpívá, vytukává rytmus, podle vlastní fantazie a citu, podle předlohy, paměti...)

Prostředky aktivní muzikoterapie :

lidské tělo – dechové techniky, hra na tělo

hlas - hlasová improvizace, melodizace říkadel, zpěv písní a melodií

hudební nástroje – klavír, kytara, Orffův instrumentář, vyrobené hud. nástroje, etnické

- rozvíjí: smyslové vnímání, estetické cítění, pohybovou činnost, pozornost, paměť a fantazii, sebevyjádření, seberealizaci, komunikaci, vztahy

SNOEZELEN

- = **PSYCHORELAXAČNÍ MÍSTNOST**
- **těžce MR**, těl.post, kombi vady – uklidnění, stimulace, vnímání, sebepojetí
- **spojit s bazální stimulací**
- **podněty pro všechny smysly** – doteky, barvy, zvuky, vůně, čich
- nutné prostředí, v němž nejsou zaměstnávány smysly společně i samostatně (na rozdíl od běž.života)

BAZÁLNÍ STIMULACE

- = komunikační, interakční a vývoj podporující stimulační technika, která se orientuje na všechny oblasti lidských potřeb
- uvedení jedince do reality zprostředkováním zkušeností a vjemů pomocí těla

oblasti podnětů :

- **somatické** - tělo, kůže, kontakt se světem, dotyk,
- **čichové (aromaterapie)**
- **chuťové**
- **sluchové**
- **zrakové**
- **emocionální**
- **vibrační** - pocit v nosných částech (klouby, kosti) jako při běhu, chůzi
- **vestibulární** - tělo v prostoru, držení těla, kolébání, na míči, houpání, ..

ERGOTERAPIE

= terapie prací

- spolupracuje s fyzioterapií
- individuálně - ve skupinách
- cílené činnosti a postupy, které zvyšují svalovou funkci, koordinaci a rozsah pohybu, nácvik denních činností, sebeobsluhy, radosti z fyzické aktivity, relaxace
- **Ergoterapeut** - odborně vzdělaný pracovník, který pracuje na základě lékařské indikace, stanovuje plán ergoterapie v návaznosti na komplexní rehabilitaci, poskytuje poradenské služby, dokumentuje průběh, spolupracuje při navrhování kompenzačních pomůcek

3 pravidla

- Každá zadaná práce musí mít smysl.
- Práce musí být rozvržena tak, aby ji klient mohl dokončit.
- Práce musí klienta bavit.

Prostředky ergoterapie:

- Diagnostické
- Terapeutické
- Preventivní

Hlavní oblasti ergoterapie :

Kondiční ergoterapie (k naplnění volného času a zlepšení celkové kondice)

Ergoterapie cílená na postiženou oblast

Ergoterapie zaměřená na pracovní začlenění
(předpracovní rehabilitace)

Ergoterapie zaměřená na výchovu k soběstačnosti

DRAMATERAPIE

- **spojení s dramatickou výchovou**
- pomocí dramatu se snažím klienta někam dovést (cvičení rolí, rozvoj paměti, seberealizace a vyjadřování se, komunikace, uvolnění, improvizace, emocí, prožívání, vnímání, myšlení, tvořivosti)...

Druhy dramaterapie

- **plánovaná** - předem ví jakou roli, v jaké situaci...
- **neplánovaná** – zná příběh, rozhoduje se, zda do role vstoupí či ne a jak
- **nepřipravená** – je vtáhnut nečekaně do příběhu, nemusí zpočátku vědět že jde o terapii

PSYCHOMOTORIKA (psychomotorická terapie)

- = působení na psychiku pomocí motorických cvičení, výchova pohybem, prožitek z pohybu
- **nenáročná motorická cvičení:** př. přetlačování, jeden udělá most a jiný se musí přes něj převalit, padání do náruče partnera...

Cíle psychomotoriky

- snaha naučit děti vnímat své vlastní tělo, rozumět mu a přijmout ho
- bezděčné prožívání radosti z pohybu, ze hry, z tělesných cvičení
- vyrovnání biologických a duševních potřeb člověka
- dokázat spolupracovat s druhými

HERNÍ TERAPIE

= terapie hrou

- hra je důležitá (výborný diagnostický prvek)
- používá se hlavně ve školách při nemocnicích a zdravotnických zařízeních
- panáci Petr a Petruška – dají se z nich snímat jednotlivé orgány – připraví to tak děti na zákrok
- titul herního specialisty

TANEČNÍ TERAPIE

= terapie tancem a pohybem

- taneční terapie je **formou psychoterapie.**
- lidé vyjadřují smutek, radost, hněv a jiné silné emoce pohyby těla za podpory hudby, rytmu
- především **pro jedince s lehkou a středně těžkou mentální retardací**
- propojení s dramaterapií
- **gesto na základě vlastního prožitku** nebo volné zrcadlení projevu protějšku
- na prvním místě - **kvalita prožitku, ne estetičnost tance**

